

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

XXVIII. De Fortitudine. Quae sint ejus officia. Mortem à viro forti
contemnendam esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

CAPUT XXVIII.

De Fortitudine. Quae sint ejus officia. Mortem à viro forti contemendam esse.

1. **M**olles sunt hominum animi, debilisque natura, quam idcirco fortitudine armare oportet, ne periculis deterriti ab honestate recedamus. Duplex ejus officium est: unum, idque praecipuum, labores atque pericula sustinere: alterum, eadem aggredi cum oportet. Vir fortis non se temere malis ingerit, sed advenientia constanter fert: non appetit formidabilia; sed spernit: ibi extollitur, ubi ceteri deprimuntur: ibi stat, ubi alii jacent: non illum subigit dedecus, non repulsa, non exilium, non injuria: non eum carcer, non tormenta, non ipsa mors exterrit: omnem luctum, omnem aegritudinem, omnes molestias magnitudine sua elidit: non se minis aut precibus à recto detorqueri permittit: non despondet animum, etsi plura bene coeptis obsistant impedimenta: non cedit oneri, nec cum officio semel suscepto luctatur; sed persistit, donec perficiat: stat rectus sub quolibet pondere: nulla illum vis, nulla potentia, nullus terror minorem facit: periculis undique imminentibus non allidit virtutem, nec abscondit. Quò tendat, semper attendit, non quid patiatur.

2. Sicut secundo navigans vento variis se subsidiis munit, quibus tempestatem excipiat: sic utile erit tibi, donec prospera est fortuna, quaerere praesidia, quibus adversam fortiter feras. Finge tibi jam advenisse, quicquid sinistri contingere potest, orbitatem, naufragium, exilium, vulnera, tormenta, morbos, calumniam, contumeliam: atque ita te compara, ac si jam in discrimine versareris: ut hoc quasi praeludio excitatus, dicere possis in omni eventu; Haec jam animo praecipit, jam praevidi, & contempsi. Ab aeterno constitutum est, quid gaudeas, quid fleas: & quamvis magna varietate singulorum vita distingui videatur; summa in unum venit. Accipimus peritura perituri. Quid indignaris? quid quereris? etsi omnia tua pereant, nihil perit de tuo. Satius est dare, quod repetit Deus, quam cogi ad solvendum. Virum sapientem etiam in tormentis beatum fore ipsemet Epicurus edocuit. In Phalaridis, inquit, tauro si fueris, dicet: Quàm suave est hoc, quàm hoc non curo! Magnum quidem effatum; sed nobis non incredibile, apud

quos extant tot Martyrum exempla, quorum in poenis constantia, in flammis alacritas tanta fuit, ut nullo modo sentire tormenta viderentur. Volenti, & Deum amanti omnes poenae deliciae sunt.

3. Nullibi clarius fortitudinis praestantia elucet, quàm in mortis discrimine. Difficile est animum perducere ad contemptum vitae; cujus amore ita plerique tenentur, ut nihil eà felicius, nihil pretiosius aestiment. Sed si sapiens es, ut te esse oportet, defines inter mala numerare mortem, quae finis malorum est, & initium vitae. A quo animo exire debes, rediturus. Mors invictam necessitatem habet; eam timere dementis est: dubia enim sunt quae metuuntur, certa expectantur. Considera, nec pueros, nec mente lapsos timere mortem. Turpissimum est autem, si eam tibi securitatem ratio non praestat, ad quam stultitia perducit. Cum exceptione mortis data est vita: vivere noluit, qui mori non vult.

4. Gratificata est nobis natura, cum ad certum tempus usuram spectaculorum suorum concessit: jam exacto tempore discedendum est. Quis sapiens ad extremum spiritum redactus, si rursus ei vita concederetur, vellet iterum materni uteri ergastulum subire, resumere amentiam infantiae, metus puerilitatis, juventutis pericula, curas virilitatis, labores senectutis? Nemo tam feliciter vixit, cui placeret iterum nasci. Attende igitur quò properes, & à quibus discedas. Posses vitae hujus exitum non timere, si alterius ingressum sperares. Haec est causa timoris tui; quia inanis bonorum es, quorum incipis in fine vitae desiderio laborare. Alioquin non trepidares in limine aeternae felicitatis. Viro justo supplicium esset nasci, nisi mors sequeretur.

5. Nemo mortem laetus excipit, nisi qui ad illam se diu composuit. Effice eam tibi assidua cogitatione familiarem; ut venientem alacri animo excipias. Ut vixeris, non dies faciunt, non anni; sed animus exire gestiens, & ad originem suam revolare. Diu vixit, qui bene moritur. Bene moritur, qui bene vixit. Vis mortem tibi tranquillam parare? Assuesce ex alto cuncta despiciere. Non potest mortem timere, qui jam plura sibi eripuit: quàm rapiat mors. Vis tibi vitam jucundam facere? Omnem pro illa sollicitudinem deponere: ad omne genus mortis paratus esto; sive gladius vitam, sive febris abrumpat, nihil tuae interfit: vitam sic institue, ut liceat tibi quotidie dicere, Vixi. Ille securus vivit, & laetus

& lætus moritur, qui se singulis diebus effert; cui concessum est vivere vitâ peractâ. Non potes benè vivere, nisi quotidie moriaris.

CAPUT XXIX.

De Magnanimitate. Viri magnanimi descriptio.

1. **M**agnum aliquid ipso nomine sonat Magnanimitas, excellâ virtus; cuius robustissima vis est, semperque tendens ad magna. Sine hac irritus cadet omnis conatus reliquarum virtutum: nam cum multæ in earum exercitio ne occurrant difficultates, adversus eas mens erigi, & contra audentior ire debet: nec prius abstinere, quam perruptis interpositis obicibus, ad boni sibi propositi adeptionem generosè peringat. Hoc præstat homini Magnanimitas: quæ ad magna & heroica opera semper inclinât; Deique ope subnixâ, securè ac promptè res quæque difficiles aggreditur. Audendum est aliquid, si vis aliquid esse. Non potest parvo res magna constare. Magna res est homo, cum verè est homo.

2. Magnus animus ad magna semper aspirat, eaque omnia velut minuta contemnit, quæ pro maximis vulgus operat. Opera quidem efficit, quæ multo honore sint digna; sed ipsum honorem, & denegatum non ambit, & spernit oblatum, nisi aliter exigant Dei honor, & obedientia. Nihil ad ostentationem, omnia ad conscientiam refert: recteque facti non ex populi sermone mercedem, sed ex facto petit. In edito stat semper, excelsus, insuperabilis, par sibi in omni rerum statu: nec locis altioribus se ingerit, contentus magnitudine suâ. Super omnia eminet omnium dominus; & ideo nulli se submittit, neminem rogat; quia extra se nullâ re indiget. Nihil est quod ipsum terreat, aut incurvet. Se profert, & spectari vult non vanitatis studio; sed attento gradu, in quo degit, & Dei donis, quibus refulget. Stat tamen cum his inconcussa humilitas summa coram Deo; quia omnia bona sua, omnemque gloriam in ipsum refundit pro certo sciens, se ex se ipso nihil habere, nihil posse, nihil esse. Hoc est virtutis fines agnoscere, de se suisque rebus humillimè sentire; iisdem tamen habitis honores salvâ modestiâ non repudiare. Sequi debet gloria, non appeti.

3. Excipit adverso pectore omnia adversantium tela, nihil reluctans; ut ad summum virtutis

fastigium perveniat. Cum viris mediocribus & infimis modestum se ac moderatum exhibet: coram Principibus & opulentis nec se projicit, nec adulatur, nec eorum potentiâ suam opprimi finit libertatem. Quæ odio vel amore digna sunt, apertè odit, apertè amat: quæque palàm dici vel fieri debent, liberè loquitur & operatur, quia nihil timet aut sperat. Facit eadem, quæ cæteri hominum, sed non eodem modo; atque ideo utitur dissimulatione in vulgus, nec se facilè populo miscet. Non meminit injuriarum; & in his, quæ necessariò perferenda sunt, nec querulus, nec supplex est. Paucos laudat, nec ipse laudari optat; sed facere laude digna. Non vivit alterius nutu, nisi amici & Superioris: neque facilè admiratur, quia nihil illi magnum, vel novum videtur. In omni casu se ipso tutus, nullis rerum movetur eventibus. Motum habet tardum, vocem gravem, orationem stabilem ac sedatam: non enim festinat, qui paucis rebus studeo; nec vehementer contendit, qui se ipso contentus est.

CAPUT XXX.

De Patientia. Ejus occasiones, & effectus. Indicia vera Patientiæ. Ad omnia mala ferenda parænesis, & documenta. Necessitas Perseverantiæ.

1. **P**atientia est virtus, quâ mala hujus sæculi æquo animo sustinemus. Quia verò hæc mala plurima sunt; varia sortitur nomina, pro varietate malorum, in quibus sustinendis versatur. Patientia propriè dicitur, cum injurias fortiter excipit: *Æquanimitas*, cum in ferendâ justurâ bonorum exteriorum occupatur: *Longanimitas*, cum pectus munit adversus rei expectatæ dilationem: *Constantia*, cum firmat voluntatem ad alia quæcunque mala, propria & aliena, privata & publica, toleranda. Nulla est virtus, cujus exercendæ crebriores incidant occasiones. Tot enim irruunt malorum agmina, tot nos obsident adversarii; ut rectè dictum sit; Militiam esse vitam hominis super terram. Nullum penè momentum labitur, quo strenuè dimicandum non sit. Ut desint externi hostes, satis sibi quisque infestus est. Ex nobis, & in nobis nascuntur, quæ nos cruciant & exercent. A fletu auspicamur vitam, rudes ad omnia, nisi ad lacrymas. Hoc primùm discimus; huic rei incumbimus usque